

”Cannabis är en unik drog”

Publicerad Narkotikafrågan nr 1, 2001

En haschrökare märker inte sin egen passivitet och svårighet att få något utträttat. Därför tycker han inte heller att haschet är något problem, menar Cecilia Christmanson som har arbetat med haschmissbrukare sedan 1990.

Av Pelle Olsson

Narkotikasektionen vid socialförvaltningen i Uppsala var bland de första i landet som startade särskilda behandlingsprogram för cannabismissbrukare.

- Vi började i december 1990, berättar projektledaren Cecilia Christmanson.

Hon och hennes kollega på Narkotikasektionen, Ann-Sofi Johansson, hade vid den tiden lagt märke till hur svårt det var att hjälpa klienter med cannabis som huvuddrog. Amfetaminister och heroinister tillfrisknade ofta under behandlingen, men med cannabisrökarna hände ingenting. De gled undan, de hade svårt att fungera i gruppsamtal och kunde inte att följa instruktioner.

Lund var först

Inspirerade av Thomas Lundqvists haschavvänjningsprogram i Lund satte Christmanson och Johansson igång med ungefär samma öppenvårdsbehandling i Uppsala. Programmet omfattade från början 6 veckor med täta samtal mellan klient och behandlare. Det har man nu förlängt till 12 veckor.

- De första veckorna handlar det om avgiftning och motivation att hålla sig drogfri, förklarar Christmanson. De mår ofta dåligt när THC går ur kroppen. När vi förklarar att rastlösheten, svettningarna och huvudvärken kommer att ge med sig är det lättare att stå ut. De märker själva att detta stämmer och motivationen stärks.

I vecka tre och fyra kan Christmanson och hennes kollegor börja hjälpa klienterna att sortera upp och beskriva sina känslor. Omvärlden blir mer begriplig för dem. De får göra jämförelser mellan hur det fungerar när de har rökt och när de varit utan hasch ett längre tag. På så sätt får klienten insikt om hur deras intellektuella funktioner försämrats av haschet. Christmanson nämner framför allt minnet, språket och hela förmågan att förstå vad som händer omkring dem. En haschrökare har tappat referenspunkterna för vad som är normalt. Han ser inte sin egen passivitet och svårighet att få något utträttat. Därför tycker han inte heller att haschet är något problem.

Enligt Christmansons erfarenhet är inte beroendet av cannabis mindre tungt än det för amfetamin.

Hälften är drogfria ett år senare

Sammanlagt hade 104 personer påbörjat haschavvänjningsprogrammet, HAP, mellan 1990 och 1999. (Fram till idag har 129 personer börjat i programmet.) Av de 104 hade 59 personer fullföljt. Avhoppen har berott både på återfall i missbruk och på att de bytt till annan behandling därför att HAP inte passat dem.

En uppföljning 1 år efter avslutat program visar att 51 % var drogfria, 29 % missbrukade och för 20 % saknades uppgifter.

Jag frågar Cecilia Christmanson varför cannabis allt sedan 60-talet varit så populärt. Ingen annan narkotika kan konkurrera vad gäller antalet ”konsumenter” trots alla nya droger som också finns på marknaden.

- Det har ett enkelt intagningsätt, säger hon. Man röker det och praktiskt taget alla som börjar med hasch är tobaksrökare innan. Sedan är effekterna oftast mildare och

sällan skräckinjagande, vilket lätt kan inträffa med annan narkotika. Och så är det billigt.

Christmanson tror också att vuxenvärldens attityder till haschet som en lätt drog har spelat in, trots att det även finns ett massivt motstånd mot drogen från annat håll. Ruset som sådant upplevs naturligtvis behagligt av hascharen, men det finns en annan sida av saken, påpekar hon. En av effekterna av haschet är att man inte märker skadeverkningarna. Man börjar tänka på ett annat sätt. Man fjärmars av från omvärlden.

- Cannabis är en unik drog eftersom det har två rus, fortsätter hon. Dels det akuta ruset, som består av två faser. Först blir cannabisrökaren upprymd och fnittrig och aktiv, det varar högst en timme. Sedan följer några timmar av lugn och inåtvändhet, men tankarna är stora och man är full av idéer.

Det är det här som hascharen själv menar är effekterna av drogen. Man upplever att man blir pigg och kreativ och ändå behagligt avslappnad. Men efter det akuta ruset kommer det kroniska ruset. Det är inte så uttalat i början, men ju mer man röker desto mer påverkad blir man även efter sedan det akuta ruset klingat av. I det här stadiet är man passiv och likgiltig för omvärlden.

Christmanson förklarar att det är det kroniska ruset som föräldrar, andra vuxna och kompisar ser, men hascharen själv förstår inte vad de snackar om. Passiv och seg? Han upplever ju att haschet gör honom aktiv! Man pratar alltså om två olika saker.

Jag frågar Christmanson vad hon tänker om det holländska argumentet för att sälja cannabis öppet i coffee shops. De menar att haschrökaren får mindre problem på så sätt. De slipper gömma sig och slipper komma i kontakt med den kriminella världen.

- Haschrökarens hälsa påverkas inte av lagstiftningen utan av drogen själv, säger hon och tillägger.

- Våra haschrökare sitter inte precis i en mörk grotta i skogen och röker! De har inga problem att få tag på drogen. Om cannabis var tillåtet skulle de kanske sitta på puben och röka istället för hemma. Jag ser inga fördelar med det.